

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szechenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Fél évre 7 korona | Egy óra 1 K 20

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKEN:
Fél évre 14 korona | Egy óra 2 K 40

Változatlan heveséggel tart a nagy csata

Az orosz harctér eseményei

Budapest, június 16

Orosz hadszíntér:

A Dnyesztertől délre csapataink ellenség lovasságát visszaverték. Egyébként ezen területen csak csatározás folyik. Misciwoczkytól nyugatra orosz hadszlopoknak állásaink elleni rohamuk szakadatlanul tartanak. A védők 2 orosz tisztet és 400 főnyi légénységet elfogtak. Tarnopolnál nincs nevezetesebb esemény. Wolhyniában az nagy harcok fejlődtek. A Stochod-Styr szakaszon újra több átkelési kísérletet vertünk vissza és ez alkalommal ellenség mint mindig, most is súlyos veszteségeket szenvedtek.

Olasz hadszíntér:

A doberdó fensik dél részén ellenség támadásának visszaverésével végződtek. Hasonlóképp megghusultak olaszok újabb előretörései. Egyes, a Dolomitokban levő hadállások ellen az Asiago fensikon élénk tűzérési harcok folynak. Az Ortler vidékén csapataink birtokukba vették a hátsó Madatsch csucst.

Höfer, altábornagy

A német vezérkar jelentése

Berlin, június 15.

Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maas baloldalán franciák nagy erővel megtámadták a Mort Homme déli lejtőjét miután átmenetileg sikerült tért nyerniök, rövid ellentámadással ismét visszavertük őket. Ez alkalommal 8 tisztet és 238 főnyi légénységet elfogtunk és több gépfegyvert zsákmányoltunk. Ellenségnek késő este regimélt támadása és a két oldalról csatározó német vonalak ellen irányuló vállalkozásaink teljesen eredménytelenek voltak. Ellenség súlyos veres veszteségeket szenvedett. A Maas jobb oldalán áttekintve a Thiaumont szakadékban ránk nézve kedvezően folyó gyalogsági harcoktól a harci tevékenység lényegében a két tűzérési erős tüzelésére szorítkozott.

Balkán hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény.

Legfőbb hadvezetősége.

A politika hírei

A miniszterelnök az ellenzékéről

A képviselőház ülése

Rendkívül lanyhult érdeklődés mellett kezdődött ma délelőtti fél-tizenegykor a képviselőház ülése. Az indemnítási vita második napján több szónek iratkerült fel, de azért nem valószínű, hogy még ma befejezik az indemnitás tárgyalását. Ugy a kormánypárti, mint az ellenzéki oldalon igen kevesen jelentek meg. Az ellenzék vezetői, Apponyi és Andrássy is csak később érkeztek.

Az indemnítási vita első szónoka Juriga Nándor volt, aki kifejtette, hogy a pénzügyi terhek fedezése csak a nemzet biológiai értékeinek emelése révén lehetséges, miért is a házasságkötés módosításnak megkönnyítése, a gyermekszaporulatnak az állam részéről való anyagi támogatása ajánlatos. Beszélt azután a szónek a termelés szervezéséről.

Ezután Glesswein Sándor a jövő szociális feladatairól beszélt. Igen fontosnak tartja a helyes birtokpolitikát, a választójog megerősítését, amelyet ő a nőkre is kiterjesztendőnek javasol. A kiegyezés kérdésében megővői kívánja az ország rendelkezési jogát és helytelennek tartja, hogy hosszú időre lekötésük magukat.

Gratz Gusztáv dr. a gazdasági helyzettel foglalkozott. Az okostól — ugymond — a mai állapotokat, hogy nem számítottunk a háborúnak ilyen hosszú időre való elnyúlására. Az árak a verseny hiánya miatt magasak. Konstatálja, hogy a mezőgazdaság általában megállotta a helyét és javasolja, hogy a rokkantakat a mezőgazdaságban helyezték el.

Az ülést délután két órakor Simonits Elemér alelnök felügyesztette.

A Ház negyed négy órakor folytatta ülését Szász Károly elnöklésével. Huzár Károly (sárvári) felszólalása után Lukács György kéri a kormányt, hogy a békére való átmenetet késítse el.

Mezős Béla javasolja, hogy a kormány vonja vissza az osztály-sorsjáték engedélyét és a kormány maga kezelésében folytassa tovább, a jövedelmet pedig fordítsa a rokkantak segélyezésére.

Teleszky János pénzügyminiszter válaszában kijelenti, hogy a kormány az Osztály-sorsjáték igazgatóságával rövid lejáratu szerződést kötött.

Ezután Tisza István gróf szólalt fel. A miniszterelnök kijelentette, hogy a legnagyobb elismeréssel kell adnia az ellenzék megatartása miatt. A határozat összefüggő eseményekkel való foglalkozástól tartózkodnia kell.

Az ellenség ma is merőven elmentes állapotot foglal el. Akár csak a háboru elején, most is a monarchia feladását és a német militarizmus letörését akarják.

A lengyelbördést illetőleg az az álláspontja, ami általában a lengyel tényezőknél. Azon lesz mindenki hogy a lengyel érdekek szerint oldják meg. Utalva Apponyi Albert gróf megállapítására, ismét konstatálja, hogy a magyarság a háboruban olyan erővel tett bizonyosságot, hogy méltán lehet a monarchia alapjának nyilvánítani.

A háboru — mondotta a miniszterelnök — közelebb hozta egymáshoz a nemzetiségeket.

A képviselőház a költségvetést és a horvát pénzügyi egyezményt részleteiben és általánosságban elfogadta.

Az ülés negyed nyolc órakor véget ért.

Nagy jángoron 9 kis hold föld, melyben 5 kis lénc szőlő és gyümölcsös föld is van, felibe, vagy hasznosabb időre hasznosítható. Vasmint a házról idehaza ruhásművek, egy könyvtár, hordók, stálák, egy üzleti kirakat és ajtó vasredőnyvel ellátva, és egy kis sájer kocsis eladó. Értekezni lehet Benkő Pálné tulajdonossal, Kinizsi-utca 2. szám alatt.

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók Palagi-cégnél

Az Acsev. közgyűlése

100,000 korona a makói Maros-hidra. — Galambos polgármestert újból beválasztották az igazgatóságba

Makó, június 16.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak 35 ik rendes közgyűlését június hó 15-én tartotta meg a részvényesek nagy érdeklődése mellett. A közgyűlést Zeleski Róbert gróf v. b. t. vezette.

Czédly Károly dr. kir. tanácsos, társulati jogtanácsos az igazgatóság jelentéseit olvasta fel, amelyekből a következőket említi ki:

Az 1915. évi üzleti eredményei a következők: Összevétel 7.781.035 kor. 61 fillér, összkiadás 5.504.522 K 91 fill. üzleti felesleg 2.276.562 kor. 70 fillér.

Az igazgatóság továbbra is felhatalmaztatir, hogy a társaság rendelkezésére álló értékeit legjobb belátása szerint értékesítse és felhasználja azokból a vasuthálózat kiterjesztését, a vasuthálózatokkal összefüggő erdei és mezőgazdasági iparvasutak létesítését, a meglévő hálózat bővítését és javítását, ezen hálózat értékeknek, szolgálat képességének és általában a forgalomnak emelésére irányuló bármely beruházásokat eszközölje. Felhatalmaztatir továbbá az igazgatóság, hogy az 1915-ik évi üzleti feleslegből, 2.276.562 K 70 fillérből: a) 61.853 darab elsőbbségi részvény 6 százalékos osztalékára 13 K 742.236 K, b) 20.460 darab elsőbbségi részvény 5 százalékos osztalékára 10 K 204.600 K, c) 452 darab kisorsolt 6 százalékos elsőbbségi részvény törlesztésére 100 kor. 90.400 kor., d) 84.640 darab törzsrészvény 5 százalékos osztalékára 10 K 846.400 K fordítassék, az így összesen 1.833.626 korona felhasználandó összeget felülmaradó összegből 392.926 K 70 fillérből e) az igazgatóság 10 százalékos jutalékára az alapszabályok 36 §-a szerint 39.292 K 67 fillér, f) törzsrészvény osztalék tartalékra (11 százaléka) 169.280 K fordítassék, az ezek után fennmaradó 184.854 K 3 fillérből, g) az üzleti tartalékalap gyarapítására 15 százaléka 27.053 K 10 fillér, h) felügyelő bizottság tagjainak díjazására 6000 kor., i) makói Maros-hidra tartalék-alapra 100.000 korona, összesen 842.225 kor. 77 fillér használtassék fel, végre a maradvány, 50.700 kor. 98 fillér az 1916. évi üzleti év számlájára átvettessék.

A közgyűlés a tiszta jövedelem ekkénti felhasználását megállapítván, azt határozta, hogy az osztalékok folyó évi július 1-től kezdve fizetessének ki. Az igazgató

ságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadott.

Végül az igazgatóságban megüresedett helyekre 6 évi időtartamra újból megválasztották Fábry Sándor dr. és Galambos Ignác dr.

Ezután Fábry Sándor dr. vezér igazgató emelkedett szólásra és bejelentette a közgyűlésnek, hogy az Acsev. 40 éves évfordulóját a folyó évben tölti be, amennyiben az Arad-Borsjenői vonal építéséhez 1876 május havában fogott hozzá a részvénytársaság. Hálás szavakkal emlékezik meg a vasut alapítóiról, akik vasutársulatunk létesítése előgördített nehézségeket és akadályokat elhárították és megteremtették oly olcsón és realisan a vasutat, amelynek a tervezett alapokon való létesítésében csak igen kevesen hittek és bíztak.

Az aratási munkások biztosításáról

Galambos D. polgármester felhívása

Makó, június 16.

Az aratási munkások biztosítása érdekében Galambos Ignác dr. ma következő felhívást intézte a makói gardához:

Felülső helyről nyert értesülés szerint aratási munkák végzésére további erősz foglyokra egyáltalán számot nem tarthatunk, galiciai munkásokat pedig csak nagyon korlátozott számban kapunk, úgy, hogy a hiányzó munkásokról a városban levő munkások legbelsőbb felhasználásával kell gondoskodnunk.

Móduktban áll ugyan katonai munkásokoztagok kirendelését kérni és ez irányban a kormány az intézkedéseket megtette, azonban az erre vonatkozó keresetünk csak akkor véteik figyelembe, ha azok teljesítését a hadi érdekek megengedik és itt is számot kell vetnünk azzal, hogy a katonai osztagokat bármely pillanatban bevonhatják és így az azok által végzett munka abbamarad.

Intézkedés tétellett arra is, hogy az aratásnál alkalmazható mezőgazdasági munkások 20-25 napra szabad foglaltassanak, amennyiben az illetőket a hadvezetőség nélkül lökheti. Ennek igazolása, hogy a munkások szabadfoglaltatása tényleg aratási munkákat miatt történik, a polgármesteri hivatal ad ki igazoló jegyeket, természetesen be kell igazolni, hogy aratási munkára elvannak szegőive.

Mintán a katonai munkások kirendelése a fentiek szerint a hadi érdekektől van függővé téve s így a munkások kirendelésére feltétlen biztosítással számítani nem lehet, felhívom az összes mezőgazdákat,

hogy az arató munkások alkalmazása iránt mindent tegyenek meg, az itthon levő munkásokat pedig figyelmeztetem, hogy arató munkások végzésére igyekezzenek elszegődni, annál is inkább, mert a magas kormánytól nyert felhatalmazás folytán aratási munkákra minden munkás kirendelhető és nincs kizárva, hogy az, aki szabad egyezségéből nem szegődik el aratásra, hatósági kirendelés esetén kevesebb munkabért fog kapni, mint amennyit most szabad egyezkedésből folyó elszegődés által magának biztosíthat.

Közlöm továbbá, hogy a katonai munkások osztagok kirendelése iránt a csanádmezei munkabizottsághoz kell az illetőknek kellő időben fordulni.

Az öreg népfőkelők civilben dolgozhatnak szabad idejükben

A hadügyminiszter liberális rendelete

Makó, június 16.

Egy bécsi híradás nyomán egy nagy érdekességű és széles körben megfogadott és örömet keltő hadügyminiszteri rendeletről értesültünk, mely idejébe érkező végzettséget ad azoknak a bevonult, de helyi szolgálatot teljesítő idősebb polgároknak, akik ipari vagy kereskedelmi foglalkozásukat katonai szolgálatuk miatt kénytelenek voltak hagyni és tagadhatatlanul nehez zivvel élték fel az uniformist. Ez nem is esoda, mert a városi családok polgárember számára a jelenlegi drágaság mellett az államegély olyan csekély, hogy abból a legkisebb család sem élhet meg, még ha a lehetőségén túl is lefokozza igényeit.

A városi polgárok többségének vagyona a saját szakmájára, a paraszlat és a személyes helyezett bizalom, mert tőkét az utolsó esztendőnk alatt közepes társasági polgár nem igen szereshetett. Amikor tehát a család fő bevonult, a kenyérkereső beöltözésével elvesztette a család azt az egyetlen vagyont, amelynek kamataiból élt.

Most a hadügyi kormány egy rendkívül liberális rendeletével lehetővé tette, hogy a katonai szolgálatra bevonult, megbízható idősebb népfőkelők szabad idejükben civil ruhába üzhessék polgári foglalkozásukat.

Az erről szóló abt. 2 St. 17507. v. 1-IV-1916. számú hadügyminiszteri rendelet szövegét itt közöljük:

A hadügyi kormány tudomására jutott, hogy a népfőkelők szabad idejükben hivatásukat mint ven-

déglősek, pineérek, ügynökök, olpések stb. egyenruhájukban gyakorolják. Ez szonnal megszüntendő és a rendelkezés ellen vétők felelősségre vonandók.

Különösen méltánylandó esetekben, amikor teljesen megbízható idősebb népfőkelőkről van szó, a pótlások parancsnokságai engedélyt adhatnak arra, hogy a népfőkelők a szolgálatmentesség idejében, a napi foglalkoztatás után, de semmiesetre a szolgálatnak szentelt időben polgári foglalkoztatásukat gyakorolják és ez alkalommal polgári ruhát viselnek, ha ez a foglalkozás a katonai szolgálatot vagy a kiképzést nem befolyásolja hátrányosan. Olyan foglalkozások gyakorlására, melyek a katonai szolgálathoz szükséges egészségnek ártanak (ide számítandók az éjjeli időben üzött foglalkozások), az engedély megtagadandó.

A polgári foglalkozás gyakorlásának engedélyezése által nem szenvedhet halasztást a frontszolgálatra alkalmatlannak menetelalokokban való hadbavonulása és az ily kedvezményben részesülő népfőkelők nem részesülhetnek más olyan kedvezményekben, amelyekkel bajtársaik nem élveznek.

E rendelkezés követtetésében a 180. v. 1915. számú Műlkde parancs által kiadott Abt. 2. 150089 v. 2-VIII. 1915. számú rendelkezés hatályát veszti.

Felrobbant srapsnell

Végzetes szerencsétlenség Ujaradon. — Veszede'mas virágtartó

Ma délelőtt az ujaradi határban végzetes szerencsétlenség történt, melyet az ujaradi katonai gyakorlóterén felejtett lövedékek idéztek elő. Hetekkel ezelőtt két gyermeket eszgett meg egy véletlenül felrobbant lövedék, tegnap délután pedig Hess Jakab 64 éves ujaradi gazdálkodón ejtett életveszélyes sérüléseket egy explodáló srapsnell-törödésk.

A szerencsétlenséget az ujaradi községi elöljáróság ma délelőtt jelentette be telefonon az aradi rendőrségnek. Hess a srapsnell-darabot a község határában lévő földjén találta. Abban a hitben, hogy kilőtt lövedék burkolatára talált, a kocsiába tette azt, hogy hazavigye. Este, amikor bazaar, a srapsnell darabbal együtt akart leszállni a kocsiából. A lövedéket véletlenül eljettette az erős ütéstől az nagy dőrejjel felrobbant.

Ideálisan szép üde arcbőr

Mas hol sehoh, csak kizárólag

ehér és crém színben, Ideál-szappan.

ma már egyedül a Kudar-féle Makói Ideál crémmel, Ideál arctej ápolásával érhetünk el, 1000-nél több elismerés bizonyítja, hogy pattanást, arcvörösséget, májfoltot, szeplőt elimuluszt

Makó-Ujváros Kudar-féle gyógyszerárban szereshető be. Törvényesen védve van. 1 tégely Ideál-crém. 1 üveg Ideál-tej, Ideál-pouder rózsa.

Kudar Lajos gyógyszerár, Makó-Ujváros.

Értesítés.

Fogteremk, hidak, egész fog-sorok, aranypadlás nélküli, aranyból, platinából

fogtömések

ezüst amalgamból és a fog szívével azonos porcellánból. Fogtövek eltávolítását, fogak fehérítését és hibás fogsorok átalakítását végzek. 23 éves fogtechnikusi gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felbátorítanak arra, hogy ezen szaktudásomat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljam.

Teljes tisztelettel:

Seress György

vizsgázott fogtechnikus, Urinca, Böhm-féle ház, Makón.

A legszebb s a legelegánsabb fényképezési műterem ma Makón

SCHWARC S. fényképezési műterme, a főtéri Stentzky-házban,

Teljesen újjá van alakítva, fényesen berendezve minden kényelemmel s a legnagyobb gondossággal s józálessel, úgy hogy az újonnan átalakított műterem a legkényesebb igényeket is kielégíti. Felvételek legnagyobb sikerrel eszközöltetnek s a legprecízebb gondossággal lesz kidolgozva. A háboru dacára az árak nagyon jutányosak. Egyetlen próba mindenkit meggyőz! Tessék megtekinteni a kirakatakat! A régi műteremben a legszebb nyveshát felvételek készülnek. Telefonszám 63.

Felvétetik egy ügyes kiszolgáló leány IRITZ Sámuel özv. cégnél.

Felvétetik egy ügyes kisasszony Iriz Sámuel özv. cégnél.

POOR ENDRE

gyógyászorvosnál kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyeszen és biztosan ható természetes szer: szappó, méj, só, kágyósság és mindenféle bőrtisztítóanyag ellen.

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfiftó szer.

Ára: Vilma-crém 1 korona, Vilma-hajpor 1 korona, Vilma-szappan 10 fill, Hajfiftó 1 K. Ezen piperezerek több kiállításon díjakkal lettek kitüntetve.

Marhabört

lébört, juhört, nyulbört, báránybört, szarvabört és mindenféle bőrt és gyapjút, a legmagasabb napi árban veszik.

Löwenstein Ármin

Deák Ferenc-utca 48. szám Fácskai bormérés mellett.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könyvnyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a legpontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban